

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe za vojvodino kranjsko.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 50 K, na 1/2 strani 30 K, na 1/4 strani 15 K in na 1/8 strani 10 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3.

Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 20. V Ljubljani, 31. oktobra 1904. Leto XXI.

Obseg: Soseđa Razumnika prasičja reja. — Pravilna naprava sadnega mošta. — Porabnost vinskih tropin. — Peronospora in škropljenje. — Gnojimo travnike. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inserati.

Soseđa Razumnika prasičja reja.

(Dalje.)

XXXIX. Zdravljenje izvinjenih in zlomljenih prasičjih nog.

Urban je povedal svojemu sosеду, kočarju Anžetu, ki se je tudi pečal s prasičjo rejo, kako dobro ga je poučil Razumnik.

Nekega jutra je Anže opazil, da neki odstavljen šestedenski prasiček ne more skoraj več vstati. Prestrašen je šel po Urbana, ki je takoj prišel.

„Ravno tako se je pri meni pričelo,“ pravi Urban. „Zdi se mi, da so tudi tvoji prasički oboleli za hromoto.“

„Prasički so vsi zdravi in živahni,“ odgovori Anže; „jaz menim, da je bilo pri tebi drugače, zato grem rajši gor v vas po Razumnika.“

Ko je ta čez nekaj časa prišel, je hotel bolnega prasička vjeti, da ga laže preišče. Razumnik je prasičevo bolno nogo vlekkel in stiskal.

Pritisk na bicelj je prasička očitno bolel; tudi je žival cvilila, če se je člen pregibal.

„Noga je nekoliko izvinjena,“ razlaga Razumnik. „Bržkone je prasič z nogo obtičal v kaki globini ali je pa nerodno stopil.“

„Kaj je početi?“ vpraša Anže. „Je li kaj pomoči?“ „Najbolje bo narediti poklejeno obvezo,“ odgovori sosed. „Ta je najboljša, najmanj zamudna in najmanj sitna.“

„Kakšna pa je ta obveza?“ vpraša Anže. „Jaz je še nisem videl in je tudi ne znam narediti.“

„To ti precej pokažem,“ pravi Razumnik. „Skoči tja k mizarju po ponev za klej in segrej nekoliko kleja (lima). Med tem časom naj pa tvoja gospodinja nareže iz platna povojev.“

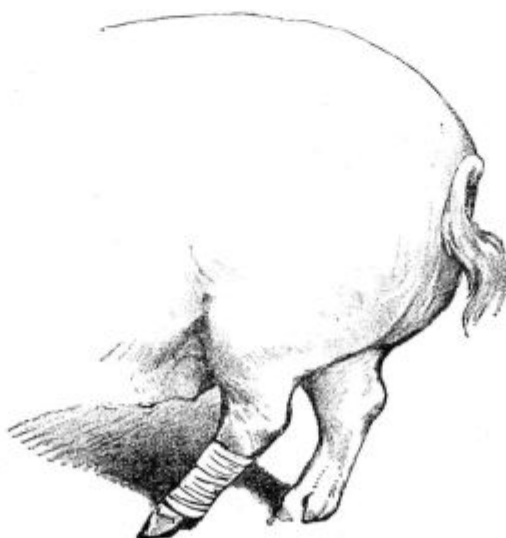
Ko je bilo vse naročeno skupaj, je Razumnik narezane povoje poklejal ter jih je odspodaj navzgor tesno ovijal okoli izvinjenega člena.

Med tem časom je Anže žival krepko držal. Kmalu je sosed delo dovršil. Čez četrte ure se je obveza strdila.

Pujsek je takoj nogo laže rabil. Čez nekaj tednov se je obveza odvezla, in pujsek ni več čotal.

„Take obveze so tudi prav izvrstne, če si kak pujsek nogo zlomi,“ pravi Razumnik. „Večkrat doječa

svinja pohodi kakega pujska, ali si pujsek na kak drug način zlomi nogo. Takega pujska ni treba precej dejati na raženj, temveč ga je poskusiti ozdraviti s tako poklejeno obvezo.“

Podoba 47.

Izvinjena noga, povita s poklejeno obvezo.

„Ali so take obveze tudi za odrasle prasiče?“ vpraša Anže. „Lansko leto sem moral zaklati brejo svinjo, ker si je nogo izvinila.“

„Ravno danes zjutraj sem breji svinji tako nogo obvezal,“ odgovori Razumnik. „Spremi me, pa ti pokažem svinjo in obvezo.“

„Prav rad,“ pravi Anže. „Tako je napravim.“ Gori v so-edovem svinjaku je prijazen Razumnik pokazal Anžetu svinjo, ki ji je zjutraj poklejal nogo (glej pod. 47.)

Svinja si je namreč nogo izvinila, ko je stopila z odra.

„Danes zjutraj svinja niti ni mogla na nogo stopiti,“ pravi Razumnik. „Sedaj pa že stopa, četudi previdno. Čez tri do štiri tedne odvezamemo obvezo. Do tedaj bo izvinjena noga zdrava.“

Res se ni motil. Ko je Anže prišel čez 4 tedne mimo, je videl svinjo z mladiči zunaj na tekališču. Obveze ni več imela in prav nič ni čotala.

„Takele poklepane obveze so pa res izvrstne,“ je sam pri sebi dejal Anže, korakajoč proti domu.

Pri mojem prasičku je taka obveza hitro pomagala, in ravno tako pri tej veliki svinji. Res imenitno sredstvo.“

XL. Ikrasti prasiči in nevarnost odprtih stranišč na kmetih.

Ravnokar je pismonoša prinesel Vogelniku pismo. Ko ga je prebral, ga je jezno vrgel po mizi.

„Že zopet škoda,“ vzklikne razburjen.

„Komaj človek misli, da bo kaj zaslužil, pa pride kaj vmes, in namesto zaslužka je izguba in še stroški povrhu. Vrag naj vzame vso prasičjo rejo.“

Še enkrat je pismo prebral, in potem je razmišljeval. Nato vtakne pismo v žep in sname klobak s kljuko.

„Jaz grem gor k sosedu v vas,“ pravi ženi, ki je stala na kuhinjskem pragu.

„Zakaj si pa tako jezen?“ vpraša gospodinja. „Takega te že dolgo nisem videla!“

„Ni čuda!“ odvrne Vogelnik. „Pred dvema tednoma sem prodal, kakor veš, mesarju Počivalniku v mestu pitanega prasiča. Mesar je prasiča precej plačal, zdaj mi je pa pisal ta lump, da je bil prasič ikrast, da mu moram kupnino 112 K vrniti in povrhu še 18 K plačati za stroške.“

Tukaj je spričevalo živinozdravnika iz klavnice in račun. Sedaj naj plačam 130 K, in prasič je proč!“

„To je strašno,“ vzklikne prestrašena gospodinja. „Ob prasiča naj bomo, in še 18 K naj povrhu plačamo, to ni prav in ne pravično. Pojdi no k Razumniku. Morda ti bo on vedel svetovati; saj mi se ne spoznamo.“

„Ta namen ravno imam,“ odgovori Vogelnik. „Plačati bo še vedno čas.“

„To poglej, sosed,“ prične Vogelnik pri Razumniku. „Nekaj lepega se mi je napeklo. Pred 15 dnevi sem prodal mesarju Počivalniku v mestu pitanega prasiča, in danes mi je pisal, da je bil prasič ikrast, da ga je konjač vzal, da moram ves denar vrniti, povrhu pa še 18 kron stroškov plačati. Kaj naj naredim? Ali je to vse upravičeno?“

Molče je Razumnik segel po pismu. Ko ga je prebral, je pregledal tudi uradno spričevalo ter račun, ki je bil priložen.

„Najpametneje storiš, če kar plačaš,“ pravi Razumnik. „Mesar ti preti s tožbo, če v 8 dneh terjatve ne poravnaš.“

„Stroški se mi zde previsoki,“ odvrne razburjeni Vogelnik. „Z mojo nezgodo se hočejo še okoristiti, in to je krivično in pregrešno.“

„Tudi meni se zde postavke v računu malo visoke,“ pravi Razumnik.

„Tu stoji:

Za vožnjo prasiča v mesto	2.— K.
Krma skozi 14 dni (po 45 h)	6'30 "
Užitnina in klavnična pristojbina	2.— "
Klanje	3.— "
Vožnja prasiča h konjaču	3.— "
Za pošto itd.	1'70 "
Skupaj	18.— K

Lep račun; če se ga pa braniš plačati, ne boš dosti dosegel. Sodišče bo brzkone račun potrdilo. Nekatere postavke so odločno previsoke, druge pa naravnost neupravičene.

Najbolje bo, če se skušaš z mesarjem poravnati in ga prosiš, da račun zniža. Vtekni v žep denar, ki si ga dobil od mesarja, in pelji se z menoj v mesto, kjer imam danes opraviti. Spremim te k mesarju in tam se osebno prepričava, kako reč stoji in če se da kaj doseči.“

S tem predlogom je bil Vogelnik seveda silno zadovoljen.

Čez pol ure sta bila že na potu v mesto.

(Dalje prih.)

Pravilna naprava sadnega mošta.

(Spisal R. Dolénc.)

(Konec.)

Zdaj pa moram še nekaj omeniti. Dostikrat je čitati po strokovnih časnikih in knjigah nasvet, naj se že odtisnjenim sadnim tropinam prilije do 20 % vode, ki naj se dobro pomeša s tropinami, ter naj se po preteku gotovega časa tako povlažene tropine zopet znova odtisnejo. Tako naj se zato postopa, da se tropine bolje odtisnejo ter se dobi več mošta. Mi tega nasveta nikakor ne moremo odobravati ter priporočati, kajti saj je vendar jasno, da dodana voda mošta ne more zboljšati, ampak ga le poslabša. Sadni sok, in naj bo še tako dober, je v primeri s sokom dobro dozorelega vinskega grozdja vedno le veliko neugodnejše sestave; vedno ima sadni sok veliko manj sladkorja v sebi, kakor pa grozdni; čemu ga torej še stanjševati? Nam se zdi dodajanje vode sadnim tropinam tako neupravičeno, kakor dodajanje vode grozdnemu soku, in zato proč z vodo! Če je mogoče, da sadni mošt pokipi na dobrih, svežih grozdnih tropinah, kar je po Dolenjskem prav lahko mogoče, naj se to le stori. Istotako je gotovo prav priporočljivo, če se sadnemu moštu pomnoži sladkor, če se mu doda navadnega sladkorja, kakršnega prodajajo po naših trgovinah; recimo, da se doda 4 kg sladkorja na 100 litrov mošta. V ta namen se sladkor v kaki kadi stolče na drobne koščke, potem se polije s par hektolitrov še nepokipelega mošta in se toliko časa meša, da se sladkor popolnoma raztopi. Ta raztopina se potem primeša moštu in se pusti, da pokipi. Tako zboljšan mošt res stane precej več kakor če se pusti nezboljšan, zato je pa tudi neprimerno boljši in torej veliko več vreden. Kakor hitro sadni mošt popolnoma pokipi, se mora takoj prvič pretočiti, in sicer tako, da pride kolikor mogoče mnogo v dotiko z zrakom, torej najbolje skoz tvorilce, ki ima čezinčez preluknjano dno in kamor se navadno priveže pipa. S prvim pretakanjem

toliko časa čakati, da se mošt že skoraj učisti, ni nikakor prav. Še veliko manj prav pa je seveda, če se mošt kar nič ne pretoči, kakor je to pri nas, žal, skoraj vobče kaj slaba navada.

Drugič naj se mošt pretoči že z manjšo dotiko zraka, torej brez tvorilca, tako po Božiču. Več kakor dvakrat sadni mošt pretočiti že v prvem letu ni potrebno, pač pa morajo biti posode vedno polne; zalivati jih je treba vsakih 14 dni. V ta namen je imeti vedno dovolj čisto zdrave zaliže v kakem majhnem sodčku. Da se pa zaliža ne scika ter da ne postane kanasta, sploh da se ne pokvari, jo je treba po vsakem zalivanju na vrhu zakaditi z žveplom, ali pa mora biti zavešana s sterilizatorjem.

Ker se sadni mošt dostikrat samodsebe noče učistiti, ga je treba čistiti po umetni poti, in sicer ali s čistilom, ali pa s cedilom. Najboljše čistilo za sadni mošt je sveže mleko, ki se ga na vsak hektoliter vzame 1 liter ter se moštu s kolom močno primeša. Veliko boljše kakor čiščenje s čistili je čiščenje s cedilom; toda v ta namen se mora rabiti tako cedilo, kjer posebna pumpa mošt potiska skozi cedilno tvarino. Cedila, ki v njih le teža tekočine pritiska na cedilno tvarino, niso primerna za precejanje mošta, ker ali nič ne delujejo, ali pa dosti prepočasno.

Če bi se sadni mošt pri nas tako napravljaj, kakor je bilo tukaj popisano, potem bi ga gotovo tudi pri nas tako cenili, kakor ga cenijo v Švici, na Nemškem, v Normandiji na Francoskem, na Zgornjem Avstrijskem, Zgornjem Štajerskem. Sadni mošt bi bil prometno blago, točili bi ga tudi po gostilnah, če tudi veliko ceneje kakor vino. Tako napravljen mošt bi bil tudi najizdatnejši tekmeč pivu, posebno pa žganju. In zato naj bi se z vso resnobo v naših nevinorodnih krajih pričelo z vsemi mogočimi sredstvi na to delati, da bi se naprava dobrega sadnega mošta kolikor le mogoče pospeševala. V ta namen naj bi se v drevesnici naše c. kr. kmetijske družbe kakor tudi v drevesnicah njenih podružnic v nevinorodnih krajih in v tod nahajajočih se drevesnicah ljudskih šol v obilni meri gojile take vrste jabolk, posebno pa še brušek, kakršne so za napravo mošta priznane dobre. V ta namen naj bi tudi potovalni učitelji kmatovalce spodbujali k pravilni gojitvi moštnega sadja; pa ne le s predavanji po šolah in po zasebnih hišah, ampak tudi z delom.

V ta namen bi bilo pridobiti občinske zastope in cestne odbore, da bi se ob občinskih cestah, občinskih potih, ob deželnih cestah zasadili sadni drevoredi.

V ta namen naj bi potovalni učitelji v krajih, kjer je že dosti moštnega sadja, z vsemi mogočimi sredstvi delali na ustanovitev združnih moštaren, ki bi imele vse potrebne priprave. Izkratka, vse mogoče naj bi se od zato poklicanih činiteljev v to svrhu storilo, da bi se tudi pri nas naprava sadnega mošta v nevinorodnih krajih povzdignila na isto stopnjo, kakor je v Švici in po drugih že večkrat omenjenih deželah že danes, da bi postala naprava sadnega mošta važen gospodarski činitelj, ne pa le gospodarska pritiklina skoraj brez pomena. Dobro, pravilno napravo sadnega mošta v nevinorodnih naših krajih, posebno na Gorenjskem in Notranjskem, bi bilo pospeševati z isto vnemo, kakor se je pospeševalo naše vinstvo, ko sta nam ga po vino-rodnih krajih ugonobila peronospora in trtna uš.

Porabnost vinskih tropin.

Z ozirom na 194. vprašanje v letošnjem „Kmetovalcu“ mi je omeniti, da vinske tropine nimajo posebne vrednosti ne za krmo, ne za gnoj, kar je ravno kar dognalo kmetijsko preskušališče v Bonu ob Renu. Več je razvidno iz naslednjega pregleda, kjer za vsak slučaj prva vrsta kaže množino sestavin svežih (mokrih), druga vrsta pa množino sestavin popolnoma suhih tropin.

a) Vrednost vinskih tropin za gnoj:

Štev. poskusa in lega vinograda	mokrote %	kalijs %	fosforove kislino %	dušika %
št. 1: srednja in slabša lega	65.99 —	0.96 2.83	0.23 0.67	0.73 2.12
> 2: srednja lega	63.50 —	0.97 2.05	0.21 0.57	0.77 2.11
> 3: dobra lega	70.98 —	0.73 2.50	0.12 0.43	0.63 2.18
> 4: srednja lega	55.69 —	1.06 2.39	0.24 0.55	0.96 2.17
> 5: dobra lega	67.91 —	0.98 3.05	0.16 0.49	0.65 2.03
> 6: slaba lega	73.77 —	0.81 3.08	0.12 0.45	0.54 2.07

b) Vrednost vinskih tropin za krmo se je dognala le iz poskusa št. 2. Množine so v dveh vrstah in v istem zmislu kakor zgoraj.

Tropine so imele	alkohola	proste kislino	mokrote	dušičnih snovi	prehajne hojlovino	toščobe	nedušična- lega izločka	raznih nepre- hajnih sustavin	rudinskih snovi
	%								
v celoti	0.80	1.59	63.50	4.81	1.14	2.13	16.47	10.76	2.33
	—	—	—	13.19	3.13	5.83	45.12	29.49	6.57
mekine in peške	—	—	61.78	5.42	1.49	2.69	10.07	11.75	2.29
	—	—	—	14.19	3.91	7.05	42.04	30.73	5.99

Iz teh in še iz mnogo drugih preskušanj izvajamo takole: 1. Vinske tropine nimajo niti tiste redilne, niti gnojilne vrednosti, kakor smo mislili dozdej. 2. Sestavine so večinoma zelo težko raztopne ter v tako majhni množini, da komaj moremo govoriti o prometni vrednosti tropin. 3. Tropine kot gnojilo so dobre za bolj težko zemljo, ki jo zboljšujejo v prvi vrsti le v fizikalnem oziru, ker jo rahljajo. 4. Kot krmilo ne veljajo zaradi alkohola, ki se naglo pretvarja v kislino itd., in se sploh rade pokvarijo. 5. Vinske tropine se najbolje rabijo, če se iz njih dela domača pijača, odnosno žganje (tropinovec). 6. V obeh teh slučajih se krmilna in gnojilna vrednost vinskih tropin skoraj prav nič ne izpremeni, tako da ostane njih porabnost približno enaka. 7. Sez-gane vinske tropine dajo pepel, ki je precej močno kalijevo in fosforno gnojilo. A. Žmavc.

Peronospora in škropljenje.

Vsled spisa, ki ga je g. dr. Vošnjak priobčil pod tem naslovom v 16. št. letošnjega „Kmetovalca“, se je razvila v tem listu polemika, ki so se je udeležili razni strokovnjaki.

Gospod dr. Vošnjak je v 19. št. „Kmetovalca“ pri-poznal, da se je s svojo sodbo prenaglil in da bolezen, ki

jo je opazil na grozdju, ni bila črna rja, ampak peronospora.

Da je ta bolezen pri nas povsodi že zadosti znana, vé vsak veččak. Tudi na Kranjskem jo opažamo bolj ali manj vsako leto, posebno v letih z vlažno pomladjo in posebno v onih vinogradih, ki niso posebno marljivo poškropljeni.

Poglavitni vzrok tej bolezni je navadno ta, da delajo vinogradniki med prvim in drugim škropljenjem predolg presledek, kakor se je na pr. zgodilo v vlažni pomladi leta 1903. na Vipavskem (glej št. 15. „Kmetovalca“ iz l. 1903), kakor tudi, da se vobče pri škropljenju trt premalo na to pazi, da bi se zadostno poškropil tudi zarod, oziroma grozdje.

Kar se tiče bolezni črne rje (Black-rot) pa lahko rečemo, da je v Avstriji ni, in upamo tudi, da je tukaj nikoli ne bo.

Ker je g. dr. Vošnjak v zadnjem svojem spisu izjavil, da mu ni znano, ali je tudi na Štajerskem prepovedano, trte uvažati iz Francoskega, si dovoljujem to zadevo v naslednjem pojasniti.

Glede uvoza trt in trtnih delov kakor tudi sploh vseh predmetov, s katerimi bi se lahko zanesla trtna uš, veljajo še danes določila bernske mednarodne pogodbe z dne 3. novembra l. 1881., (drž. zak. št. 105. ex 1882), ki jih tolmači odredba ministrstev za kmetijstvo, notranje zadeve, finance in trgovino z dne 15. julija 1882 (drž. zak. št. 107.).

Vsled teh določil se smejo iz inozemstva uvažati trte le z dovoljenjem c. kr. ministrstva za kmetijstvo.

Do leta 1899. se je tako dovoljenje za uvoz trt v okužene kraje Avstrije lahko dobilo, posebno zaradi tega, ker so v tuzemstvu še vedno premalo trt pridelovali za nasaditev obnovljenih vinogradov,

Seveda je bilo dovoljeno uvažati take trte le iz krajev inozemstva, ki so bili znani kot črne rje prosti.

Začetkoma je bila znana ta bolezen le v najgorkejših krajih južne Francoske, in so bili strokovnjaki tega mnenja, da je naše podnebje, izvzemši morda le nekatere gorke kraje Dalmacije in Primorske, za razvoj te bolezni sploh prehladno ter da nam vsled tega sploh ne preti nevarnost te bolezni.

Šele, ko se je pokazalo, da se blekrot na Francoskem razširja vedno bolj proti severu, se je pripoznala nevarnost te bolezni za avstrijsko vinstvo.

Kmetijski odsek državnega sveta za kmetijstvo in industrijo je sklenil v svoji seji dne 31. maja 1899 vladi priporočati, da se zaradi te nevarnosti uvoz iz inozemstva zabrani. In tem nasvetom se je kmetijsko ministrstvo tudi pridružil.

Ti nasveti, ki se po njih sedaj c. kr. kmetijsko ministrstvo ravna, so naslednji:

1.) Z ozirom na pretečo nevarnost, da se lahko trtna bolezen črna rja (Blackrot) zavleče v Avstrijo, kakor tudi iz vzroka, da se skoraj lahko pokrije potreba ameriških trtnih podlog v tuzemstvu, kmetijski svet pozivlje ministrstvo za kmetijstvo, izrekajoč njegovemu dosedanjem postopanju svojo pritrditev, da v prihodnosti ne izda nikakega dovoljenja več za uvoz trt iz inozemstva.

2.) Če bi se pa pokazalo, da ne zadostuje množina v tuzemstvu pridelanih trtnih podlog za nasaditev po trtni uši uničenih vinogradov, bodi v resnično nujnih slučajih in s potrebno previdnostjo dovoljen uvoz takih trt iz Ogrske toliko časa, dokler je brezdvomno znano, da so ogrska vinogradska ozemlja črne rje prosta.

Za uvoz takih trt je pa treba razentega tudi pritrditve deželnega odbora in deželne komisije za vinstvo.

3.) Kmetijsko ministrstvo se pozivlje, da pospešuje pridelovanje za obnovitev vinogradov potrebnega trtnega materiala v tuzemstvu v državnih, deželnih, društvenih nasadih kakor tudi v nasadih zasebnih podjetnikov, da postane avstrijsko vinstvo v vsakem oziru popolnoma neodvisno od inozemstva.

4.) Ne glede na izjeme, navedene pod točko 2., se sme izredno dovoliti uvoz trt iz inozemstva v slučaju, če se gre za preskušanje novih priporočljivih vrst (na pr. novih hibridov).

Take vrste trt pa sme z vso potrebno previdnostjo uvažati le kmetijsko ministrstvo samo.

5.) C. kr. kmetijsko ministrstvo naj vsa svoja razpolaganja in svoje načelne odločitve v teh zadevah oznani potom javnih razglasov v uradnih listih političnih uradov vinorodnih dežel in v najvažnejših strokovnih listih. —

Kmetijsko ministrstvo ne izdaje od tistega časa nobenega dovoljenja več za uvoz trt iz inozemstva, izvzemši iz Ogrske, če se za to izreče deželni odbor in deželna komisija za vinstvo dotične dežele.

Na Kranjskem je skleula komisija za vinstvo, da se tudi z Ogrskega ne smejo več uvažati trte na Kranjsko, in temu sklepu je pritrdil tudi deželni odbor. Ali je to tudi na Štajerskem, mi ni znano; na Nižeavstrijskem se uvoz trt iz Ogrske v gotovih slučajih dovoljuje.

V zmislu točke 4. navedenih nasvetov je c. kr. kmetijsko ministrstvo napravilo na Gornjem Avstrijskem — torej v nevinorodni deželi — karanténsko (osamljeno) trtnico, kamor uvažava primerno razkužene nove francoske hibride.

Če se tekom nekaj let po poklicanih strokovnjakih dokaže, da so te trte vsake bolezni proste, se šele razpošiljajo v vinorodne dežele Avstrije.

Iz tega se razvidi, da je avstrijsko vinogradništvo dobro zavarovano proti zavlečenju novih bolezni iz inozemstva, posebno proti črni rji.

Ker je pa naše ljudstvo zaradi raznih že sedaj razširjenih trtnih bolezni itak zadosti nejevoljno in ameriški trti nasproti nezaupljivo, bodi načelo vsakega omikanega vinogradnika, ne razširjati vesti o „novih boleznih“; kajti take vesti posebno nestrokovni listi priobčujejo z nekako slastjo.

Tako je letos poročal neki ljubljanski dnevnik o „novi trtni bolezni“ na Štajerskem, ki jo Štajerci imenujejo „Lederbeeren“. — Seveda ni bilo nič drugega kakor povsodi znana peronospora na grozdju.

Leta 1900. so vsi ljubljanski dnevniki prinesli vest — celo iz strokovnega vira — o „novi bolezni“, črnem paležu (Sphaceloma ampelinum), dasi je tudi ta že davno znano bolezen.

Kako daleč pa zapelje neveščaka stremljenje, najti novih bolezni, o tem priča naslednji slučaj.

V nekem na Dolenjskem izhajajočem listu je bilo pred nekaj leti čitati, da se nahaja v vinogradih na Trški gori pri Novemestu bolezen „Blackrot“.

Dotični pisatelj — ki se seveda ni podpisal — je namreč opazil, da se na trtah, ki so bile takrat komaj odgnale, listje zvija, na zgornji strani močno rdeči in na spodnji strani da se na njem nahajajo bele lise.

Ker si je pa razlagal, da pomeni angleška beseda Black-rot = Blatt-rot v nemščini (rdeč list), je takoj

prijavil spis, da je strašna trtna bolezen Black-rot (črna rja) v Trški gori že nastopila.

V resnici se je pa listje rdečilo vsled hladnega vremena in vinske pršice (*Phytophtus vitis*), ki je v rasti zaostale mladike močno napadala.

Če kak vinogradnik kake bolezni ne pozna, naj se obrne do kakega strokovnjaka, v dvomljivih slučajih pa najbolje naravnost na c. kr. kmetijsko-kemijsko preskušališče na Dunaju, ki ima pod strokovnim vodstvom dr. Kornautha poseben oddelek za varstvo kulturnih rastlin in ki daje pojasnila brezplačno vsakemu, ki se obrne do njega.)*

Bohuslav Skalický,
c. kr. vinarski nadzornik za Kranjsko.

Gnojimo travnike!

O gnojilih in gnojenju se mnogo govori in piše, a preveč vendar ne. Gre se za to, da pridelujemo na istem prostoru več in boljših pridelkov kakor doslej. Do tega nas silijo razne okoliščine, ki o njih tukaj govoriti ne moremo. Lahko bi se reklo: gnoj daje kmetovalcu vsakdanji kruh; kajti on je podlaga gospodarskemu napredku in je pogoj gospodarskemu obstanku.

Letos smo doživeli leto, ko vsakteri kmetovalec lahko spoznava veliko vrednost posebno dobrih travnikov. Ne gre jih pa samo kositi, ampak moramo jih tudi gnojiti, če hočemo od njih imeti stalnih dohodkov.

Hlevskega gnoja, mešanca, sploh domačih gnojil nimamo toliko, da bi mogli z njimi, posebno z dobro podelanim mešancem, gnojiti po potrebi svoje po večini zanemarjene travnike. Gnojila moramo torej kupovati, in to so umetna gnojila, tvorniški izdelki, odnosno odpadki itd. — Zdi se mi, da sem tekom t. l. ob neki priliki izjavil v „Kmetovalcu“, da je gospodarska nezmisel, kupovati umetna gnojila, dokler nimamo svojih gnojil v redu, da nam gnoj slabi in se gnojilnica izgublja bogvekam. To trdim še sedaj, vendar pa danes priporočam, da vsakteri kmetovalec brez izjeme uporablja umetna gnojila; kajti pričakovati je vsaj pri računajočem in mislečem kmetovalcu, da po njih spoznava velik pomen dobrih gnojil za uspešno gospodarjenje. Za umetna gnojila je šteti gotov denar; čim bolje gospodarimo z domačimi gnojili, tem manj je treba šteti za umetna, ki se sicer vedno dobro izplačujejo.

Danes hočem tudi s par besedicami pokazati, da nam umetna gnojila mnogo več koristijo, kakor nas stanejo; torej niso draga, kakor bi se mislilo na prvi hip, ampak so za kmetovalca najboljša hranilnica, ki daje najvišje obresti.

Pravilno gnojeni travniki dajejo dobro seno, dobro seno redi lepo živino, lepo rejena živina daje zopet izvrsten gnoj, se dobro prodaja itd.

Za travnike so največjega pomena kalijeva in fosforna gnojila. Na Hesens-Nasavskem v Nemčiji so s temi gnojili dosegli naslednje uspehe: parcele, gnojene samo s fosfornimi gnojili, n. pr. s Tomasovo žlindro ali s superfosfatom, so dale na 1 ha 1000 kg več travniškega pridelka kakor negnojene; parcele, pognojene obenem tudi s kalijevim gnojilom, n. pr. s kajnitom, so dale do 2400 kg več pridelka od negojenih. Iz tega je razvidno, da je uporabljati obe gnojili skupno. Dušičnata gnojila za travnike ne hodijo toliko v poštev

iz razlogov, ki morajo biti bralcem tega glasila že dobro znani.

Da pa dosežemo popoln uspeh, moramo travnike potrositi tudi z apnom ter jih jeseni ali spomladi še brati. Ponokod jih tudi valjajo, sčimer se zatira posebno mah. Zlasti slabejšim, mokrotnim travnikom služi apno izvrstno, pa tudi boljšim senožetim ni odveč. Apno pretvarja sirovine zemlje v sprejemljive redilne snovi, zboljšuje pa zemljo tudi z ozirom na nje fizikalno sestavo ter dobro učinkuje kemijsko, posebno v zemljah, ki imajo že od narave zelo malo apna. Apno se trosi jeseni, in sicer približno za 6 let po 1000 do 2000 kg na 1 ha. Vsakemu trošenju apna pa mora slediti primerno gnojenje, sicer zemlja popolnoma onemore.

Prva leta gnojimo bolj, pozneje manj, ko pride zemlja že k pravi, stalni moči. Pomalem pa večkrat (vsako leto!) je bolje kakor narobe. Na Hesens-Nasavskem, kakor sem že zgoraj omenil, so delali tudi letos poskuse razni posestniki po določenem, enakem navodilu in v različnih zemljah. Gnojili so po 1 ha travnika takole:

kajnita 600 do 800 kg,
Tomasove žlindre 500 do 600 „ ali pa mesto nje 16 % superfosfata približno 400 „.

Na posestvu kneza Metternicha v Johannisbergu (Rheingau) so gnojili spočetka vsako četrto leto isti travnik z 800 kg Tomasove žlindre in z 800 kg kajnita, zadnja leta pa s 400 kg superfosfata in 600 kg kajnita. Za bodoče se je določilo, travnike gnojiti vsako drugo leto. Ti travniki so dali letos zbog velike suše 4030 kg sena in 1280 kg otave, skupno 5310 kg na 1 ha, kakor kažejo tozadevni natančni zapiski. Pri gnojenju je uvaževati kakovost zemlje; lastni poskusi so odločilni v čisto določenih slučajih.

Trije delavci so potrosili nekega popoldne približno 1200 kg umetnega gnoja. To delo je stalo tukaj 3 marke.

Iz teh podatkov si lahko vsakdo preračuni stroške za gnojenje travnikov. Poplačajo se obilo; torej na delo!

Tukaj se ves hlevski gnoj porabi za vinegrade, ki se gnojijo večinoma vsako drugo leto. Torej tudi tukaj velja načelo: rajši pomalem, pa večkrat.

A. Ž m a v c.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 202. Od trgovca iz Trsta sem dobil ponudbo na močna krmila z imeni „Kincsem melassit“, „lakta melassit“ in „viktorija melassit“. Kaj mislite o teh krmilih? (A. G. v D. pri T.)

Odgovor: Vsa ta krmila so staviti v isto vrsto kakor redilna štupa za živino, ki smo o nji pisali v zadnji številki „Kmetovalca“. Taka krmila s tujimi in čudnimi imeni niso drugega kakor zmes raznih krmil, ki jih kmetovalec sam posebej lahko veliko ceneje kupi. Izdelovalci teh krmil potem svojim zmesem nadevajo razna lepo doneča imena, da nevesčega kmetovalca laže sleparijo. Glavne sestavine Vam ponujanih krmil so oljne tropine, star zmlat grah, fižol ali leča, klajno apno, janež, koporec itd.

Vprašanje 203. Ali voda, ki stopi čez travnik, kaj zelo ali morda popolnoma uniči učinek gnojenja z umetnimi gnojili? (M. D. v M.)

Odgovor: Preplavljenje z umetnimi gnojili pogojenega travnika ni ravno koristno, vendar izkušnja uči, da se umetnih gnojil, oziroma njih redilnih snovi, prav malo izluži, ker ima zemlja lastnost, da jih pridržuje. Škoda, ki jo voda

*) Naslov: K. K. landw. chemische Versuchsstation in Wien II, Trunnerstrasse Nr. 3, Abteilung für Pflanzenschutz.)

naredi, more biti le tedaj znatna, če voda močno in hitro čez travnik teče; če pa mirno stoji, tedaj pa škoda niti imena ni vredna.

Vprašanje 204. Ali ima sosed pravico grabiti na svojem listje, ki pada iz listnjaka, ki meji na njegov svet? (N. D. v M.)

Odgovor: Kar iz Vašega drevja pada na sosedov svet, to je njegovo in mu Vi ne morete braniti grabiti listja po svojem. četudi je listje z Vašega drevja.

Vprašanje 205. Moji dve kravi, čedne reje, ki sta že po enkrat skotili, sta se prepojali: ena že dvakrat in druga tretjič. Ko sta bili zadnjič pri biku, sem opazil drugi dan, da sta bili okoli zadnjice nekoliko krvavi. Kravi sta drugače zdzavi in veseli. Nekteri trdijo, da se **take krave ne ubrejijo več**. Prosim pouka, kaj je temu vzrok in kaj mi je storiti? (I. P. na L.)

Odgovor: Prav mogoče je, da je bik vzrok, ki pri plemenjenju krave rani, vsled česar se krave po plemenjenju močno napenjajo in iz sramnice priteče kri. Ta prikazen ni nič redkega. Ne moremo Vam drugega priporočati, kakor da pokličete živinozdravnika, ki vse natančno preišče in Vam dá primerna navodila, kajti domnevanje, da bi zaradi tega krave ne bile več za pleme, zato še ni opravičeno.

Vprašanje 206. Letos je pri nas skoraj polovica črnega krompirja. Se li sme s črnim krompirjem goved krmiti? Ali je bolje pokladati sirov ali kuhan krompir? (J. S. v P.)

Odgovor: Krompir je črn od krompirjeve bolezni. Tak krompir ni zdrav za krmo in postaja vedno slabši ter je lahko pozimi tako nevaren, da žival, ki tak krompir v večji množini uživa, lahko za ostrupljenjem pogine. — Prasičem je pokladati le kuhan krompir, a poleg njega je dajati zadosti beljakovin, ki jih ima krompir premalo, in klajnega apna. Govedi se sme pokladati tudi sirov krompir, a na dan ne čez 3—5 kg, ker sirov krompir v preveliki meri pokladan povzroča drisko in tudi nevarne želodečne bolezni. Govedi nekaj sirovega krompirja pokladati se celo še priporoča, ker pospešuje prebavljanje in izpraznovanje. Kar se pa krompirja poklada čez gori označeno množino, naj bo pa kuhan, in voda, na kateri se je kuhal, naj se proč zlije. Krompir ima namreč v sebi nekatere snovi (akrin, solanin, razne soli), ki prebavila dražijo, a ta dražila se s kuhanjem deloma odstranijo.

Vprašanje 207. Na razpolaganje imam rožnino od izdelovalcev glavnikov, od ktere vem, da je dobro gnojilo za zelenjad, krompir itd. **Kakšne sestave je rožnina** in ali bi bila dobra za gnoj k hmelju? (A. Š. v Zg. L.)

Odgovor: Rožnina ima v sebi 10% doška in 5% fosforove kisline in je torej izborno dušičnato in fosforovo gnojilo. Rožnina se v zemlji prav počasi razkrajja, zato počasi gnoji, in sicer tembolj, kolikor debelejša je. Večji kosci se v zemlji v doglednem času niti ne razkrojijo, zato je pričakovati od rožnine le tedaj učinka, če je dovolj zdrobljena, in iz tega vzroka se mora rožnina v moko zmleti, če naj vsa pride v korist. Rožnina je izborno gnojilo za hmelj, vendar mora biti dovolj zdrobljena, če ne, se prepočasi razkrajja in hmelj ne dobi dovolj dušičnate hrane, ktere mu hlevski gnoj hitro da.

Vprašanje 208. Sosed ima poleg mojega posestva orehovo drevo, čigar veje vise na moj svet in zreli orehi tudi na moje padajo. **Ali ima sosed pravico pobirati odpadle orehe po mojem svetu?** (M. k. na U.)

Odgovor: Orehi, ki padajo s sosedovega drevesa na Vaš svet so Vaši, in jih sosed ne sme pobirati. Istotako so veje, ki na Vaše vise, Vaše in tudi korenine, ki segajo v Vaš svet.

Vprašanje 209. Ali res **debela junica, oziroma krava, stori slabo tele**, in je celo nevarnost, da starka pogine? (J. U. v I.)

Odgovor: Prevelika debelost brejih goved gotovo ni dobra, ker tudi notranji deli otolstene in je mladič preveč na tesnem in sploh nepravilno preživljen. Prav lahko se pripeti, da čez mero debela goved izvrže. Vsemu temu se lahko odpomore, če se breja goved krmi z bolj pičlo, a s tečno klajo, in kar je glavna reč, da se dovolj pregiblje na prostem. Kolikor več se breja goved pregiblje, tem laže stori, zato je lahko vpreganje brejih krav prav zelo priporočeno.

Vprašanje 210. Tu v Moravčah so letos čebele večinoma pomrle, in sicer le v kraju, v okolici pa ne, zato domnevamo, da je temu vzrok tista nesnaga, ki se izteka iz mlekarne? **Ali izprijeno mleko, ki odteka iz mlekarne, škoduje čebelam?** (I. D. v M.)

Odgovor: Domnevanje, da bi bila nesnaga, ki se izteka iz mlekarne, vzrok bolezni tamošnjim čebelam, ni pravo, ker čebele od mleka, bodisi tudi od izprijenega, niso še nikdar zbolele. Da so pri Vas večinoma vse čebele pomrle, kaže na kužno bolezen, ki je brškonc gniloba. Ta bolezen se je zasedaj v Moravčah vgnezdila, in če je čebelarji ne bodo zatrli, razširila se bo tudi v okolici.

Gospodarske novice.

* **Simodolske plemenske krave** bo družba prodajala 3. novembra t. l. Opozarjamo na dotični razglas med uradnimi vestmi te številke. To je prvi poskus. Če se ta poskus sponese, vpeljala se bo redna taka prodaja plemenskih krav in junic.

* **Učni tečaj za izobraženje mlekarskih pri-glednikov.** V Grossenzersdorfu pri Dunaju se je vršil od 24. do 29. t. m. na posestvu dunajske visoke šole za kmetijstvo tečaj za izobraženje mlekarskih priglédnikov, kakršne imajo na Danskem v to svrhu, da presoajo mlečnost krav in donosnost krmljenja. Tečaj sta vodila prof. dr. W. Winkler in dr. Adametz. Udeležnikov je bilo 24 iz vseh avstrijskih kronovin. S Kranjskega se je udeležil tečaja pristav V. Rohrman.

* **Tomasovo žlindro** ima družba od sedaj naprej samo 16 odstotno na razpolaganje, ker nemške tvornice, ki imajo v Trstu zalogo, nimajo 18 odstotne za to leto več na razpolaganje. Družba je lansko leto sklenila za 1. 1904 kupčijo le na 16 odstotno, zato nima pravice druge zahtevati, če ni v zalogi. Od novega leta naprej bo pa preskrbljeno, da se bo dobivala tudi 18 odstotna in druga. Toliko v ob-vestilo z ozirom na ukrep v letošnjem običnem zboru.

* **Opozarjamo na gnojenje z umetnimi gnojili to jesen** in prosimo gg. ude, naj gnojila, t. j. Tomasovo žlindro, kalijevo sol, oziroma kajnit, kmalu naroče, drugače bo težko točno postrezati, kajti jeseni je silen naval na železnicah in se mora računati z zamudami. Po dosedanjih izkušnjah bomo jeseni oddali kakih 150 vagonov umetnih gnojil, in to največ na drobno, iz česar more vsakdo posneti, da je le ob pravočasni naročitvi mogoče premagati tako delo v zadovoljstvo čč. naročnikov. Cene so naslednje: Tomasova žlindra 16% po 5 K 80 h, kalijeve sol po 12 K 60 h in kajnit po 6 K. Vse cene veljajo z vrečami vred za 100 kg, postavljenih na ljubljanski kolodvor ali v družbenem skladišču. Vsa gnojila se oddajajo le v vrečah po 100 kg, izvzemši kalijevo sol, ki se dobiva tudi v vrečah po 50 kg.

* **Lanene in sezamove tropine** ima družba vedno v zalogi in oddaja lanene tropine po 18 K in sezamove po

16 K 100 kg. Oboje tropine se oddajajo zmlete in presejane le v vrečah po 50 kg, ter veljajo označene cene v družbenem skladišču, oziroma na ljubljanskih kolodvorih.

* **Klajnega apna** je družba kupila za prihodnjo zimo več vagonov, vsled česar je dosegla ugodnejše cene in ga more ceneje oddajati. Odsej ga odaja v izvornih vrečah, težkih 50 kg, po 22 h kg. V manjših množinah, nad 20 kg, po 24 h, v množinah pod 20 kg pa po 26 h kg. Za manjše pošiljatve na zunan se še posebej zaračuni za vsako pošiljatev za zavoj, vozni list itd. 30 h. — Manj kakor 5 kg se ne razpožilja. — Opozarjamo, da je klajno apno potreben dodatek h krmí, koder krmila nimajo v sebi dovolj rudninskih snovi, zlasti fosforove kisline, in da klajnega apna ni zamenjati z ničvrednimi redilnimi štopami za živino.

* **Živinsko sol** priskrbuje družba vsem tistim, ki ne morejo osebno v Ljubljano, ali ki je v svoji bližini ne morejo kupiti, po 6 K 50 h 100 kg. Živinska sol se oddaja le v vrečah po 50 kg. Le tista naročila na živinsko sol se izvršujejo, ki se zanja denar naprej pošlje. Vsaki naročitvi je pridejati 15 h za vozni list in za stroške ob sprejemu denarja, ki se v Ljubljani morajo plačevati.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 17. oktobra 1904.

Posvečovanje je vodil družbeni predsednik gosp. deželni glavar Oton pl. Detela, navzoči so bili: podpredsednik gosp. ravnatelj Povše in odborniki gg. Goll, baron Lazarini, Lenarčič, baron Liechtenberg, nadinženir Pavlin, nadživinozdravnik Pavlin, Pogačnik, Rohrman, Žirovnik ter ravnatelj Pirc.

Ker je bila ta seja prva po občnem zboru, oziroma po vročih poletnih mesecih, ko je večina odbornikov odsotna, oziroma zadržana, zato je tajnik najprej poročal o došlih dopisih, oziroma o zadevah, ki jih je predsedništvo med tem časom kot nujne rešilo, da glavni odbor sedaj te sklepe naknadno potrdi.

Tajnik je poročal:

1. Glasom dopisa deželnega predsedništva z dne 24. avgusta t. l. je Nj. Vel. presvetli cesar potrdil novo izvolitev gosp. dež. glavarja Otona pl. Detela za družbenega predsednika. — Z oziroma na to poročilo je družbeni podpredsednik gosp. ravnatelj Povše v imenu vseh odbornikov pozdravil zopet izvoljenega gosp. predsednika, izrazil je veselje, da je zopet za načelnika, ker je porok za uspešno in složno delovanje. Gospod predsednik se je zahvalil za laskave besede in je istotako pozdravil zopet izvoljene gg. odbornike, bodreč jih k skupnemu delovanju.

2. Od meseca maja sem so se vršile obravnave glede nastavljenja posebnega potovalnega učitelja za mlekarstvo, ki ima biti prideljen v poslovanje kmetijski družbi. Predsedništvo je iskalo primerno moč, je stavilo nasvete ter je izdelalo na zahtevo vlade tudi službeno navodilo, glasom kterega bo imenovani učitelj, v kolikor mu bo dopuščal čas, zvrševal začasno tudi nekatere naloge bodočega živinorejskega nadzornika. C. kr. kmetijsko ministrstvo je na podlagi tega delovanja nastavilo za potovalnega učitelja za mlekarstvo g. Jakoba Legvarta, izprašanega živinorejskega nadzornika in dosedaj graščinskega oskrbnika v Gleinstättenu na Štajerskem. Gospod Legvart, ki je 1. oktobra nastopil svojo službo, se je predstavil gg. odbornikom.

3. Vsled pripomoči vis. deželnega odbora in kranjske hranilnice se je izvršilo prvo poučno potovanje kranjskih kmetovalcev v Švico. Tajnik je poročal o pripravljajalnih delih za ta izlet in o izvršitvi.

4. Poročal je o razmerah, zakaj je predsedništvo ukrenilo, da je kmetijska družba prevzela pokroviteljstvo nad sadno razstavo v Radovljici, in kako je deželni odbor pomagal to podjetje spraviti v pravi tir.

5. Udeležitev kranjske dežele na mednarodni sadni razstavi v Düsseldorfu ter odposlatev zastopnika dežele, gosp. Gombača, da priredi kranjski oddelek.

6. Sprejem novih 12 gojenk v gospodinjstvo šolo na podlagi mnogobrojnih došlih prošenj.

7. Nakup 14 vagonov modre galice za l. 1905.

8. Koraki glede tega, da se omeji za kmetovalce škodljiva prodaja redilnih praškov za živino.

Glavni odbor je vzel na znanje in odobril te zadeve, oziroma pojasnjene rešitve, ki so bile z njimi v zvezi.

Glavni odbor je dobil v svrhu pospeševanja govedoreje v l. 1904. 6000 kron državne podpore ter je polovico porabil že spomladi za nakup 14 plemenskih bikov, ki jih je oddal po znižani ceni. Po odbitku vsote, ki je bila potrebna za nagrade onim, ki so biki čez 2 leti imeli za pleme, je odbor sklenil z ostankom podpore nakupiti 4 pomurske in 12 pingavskih plemenjakov. Odbor je izmed 50 prosilcev določil 16, ki se jim bodo ti biki oddali po znižani ceni.

Na podlagi od c. kr. deželnega šolskega sveta izročeni prošnji je odbor določil tiste šole, ki jim je dati državne in deželne podpore za šolske vrtove.

Glavni odbor se je vsled poziva deželnega odbora izrekel za to, da se zakon glede potov za silo izpremeni v tem zmislu, da dobi tudi veljavo glede gozdnih parcel.

Odbor je vzel na znanje, da je c. kr. kmetijsko ministrstvo določilo, da se pristav kranjske kmetijske šole gospod Rohrman udeleži poučnega tečaja, kako je preskušati porabo krme in mlečno sposobnost krav.

Glede prošnje občine Staracerkev v kočevskem okraju za dva nova semnja se je glavni odbor pridružil izjavi trgovske in obrtne zbornice.

Na vprašanje c. kr. kmetijskega ministrstva se je glavni odbor izrekel za davka prosto oddajo denaturiranega sirovega sladkorja za krmo.

Prošnje živinorejske zadruga v Ribnici za državne in deželne podpore je odbor sklenil toplo priporočene izročiti na pristojna mesta.

Glavni odbor je sklenil prositi deželni odbor, da bi bil potovalni učitelj za vinstvo, g. Gombač, prisoten pri onih točkah dnevnega reda odborovih sej, kadar se obravnavajo vinske zadeve, in obenem je isto sklenil glede potovalnega učitelja g. Legvarta, kadar se bodo razpravljale mlekarске in živinorejske reči.

Odbor je uredil neke zadeve družbenih uslužbencev na poskusnem dvorcu in družbeni drevesnici.

Za nove ude so bili bili predlagani in sprejeti gg.: Satlar Josip, župnik pri Sv. Jurju; Čebin Frančišek, pos. pri Sv. Urhu; Vake Alojzij, posestnik v Toplici; Drnovšek Josip, pos. v Vinah; Drnovšek Frančišek, pos. v Kotredežu; Fakin Frančišek, posestnik v Praprečah; Lebar Josip, posestnik v Potoški Vasi, Rajer Janko, c. kr. okrajni živinozdravnik v Litiji; dr. Stengel Adolf, nadlogar v Zagorici; Čampa Štefan, c. kr. učitelj na Greti; Majdič Peter, tvorničar in velepos. v Spodnji Huđinji; Mežan Alojzij, posestnik v Korenitki; Leben Ivan, posest. v Potoški Vasi; Drnovšek Ivan, pos. na Selu pri Zagorju; Robavs Frančišek, pos. v Kotredežu; Ino Miha, pos. v Potoški Vasi, Ino Frančišek, pos. v Potoški Vasi; Udovič Ivan, posestnik v Starem Trgu; Štrumbelj Ivan, posestnik na Studencu; Tschinkel Jakob, posest. v Novih Lužinah; Artman Ivan, pos. in trgovec pri Sv. Jurju ob juž. želez.; Petkovšek Ivan, posestnik v Ljubljani; Košir Friderik, mag. oficial v Ljubljani; dr. Tekavčič Frančišek, odvetnik v Ljubljani; Gantar Filip, čevljar in posestnik v Novi Vasi; Šircelj Anton, pos. v Topolcu; Rogelj Lovro, gostilničar na Vrhniki; Pivec Edvard, pos. v Ribnici na Štajerskem; Šikonija Ivan, posestnik v Stražnem Vrhu; dr. Čeh

Frančišek, prakt. zdravnik pri Zgor. Sv. Kungoti pri Mariboru; Krsnik Uroš, poslovodja v Ljubljani; Medved Frančišek, oskrbnik v Herstorfu pri Wildonu; Vajda Josip pos. v Stojencih; Kostanjevec Štefan, uosestnik v Stojencih

R a z g l a s

o oddaji simodolskih plemenskih krav dražbenim potom.

V četrtek, 3. novembra t. l. (t. j. drugi dan po Vseh svetih) dopoldne ob 1/2 11 proda podpisana družba potom javne dražbe na dvorišču podkovske sole v Ljubljani, na Poljanah,

10 simodolskih plemenskih krav

Na prodaj postavljene krave so iz kmetске reje, so mlade, imajo pri sebi teleta ali pa imajo storiti prihodnje dni. Družbo stanejo povprečno po 500 K. Pod to ceno se ne prodado.

Dražbe se smejo udeležiti le družbeni udje. Kupnino je takoj poravnati in kupljeno žival precej prevzeti. Po prodaji družba ne bo imela nikake obveznosti več za oddano žival.

Pripomnja: Isti dan, t. j. 3. novembra t. l. dopoldne ob 9 bo c. kr. deželna vlada oddajala na Bavarskem dvoru v Ljubljani po kmetijski družbi iz državne podpore nakupljene žlahtne simodolske bike. Podpisana družba vabi živinorejce, naj pridejo pogledat te enoletne bike, ki stanejo po 720 K. Pripomniti je, da so ti biki že oddani. Videti bo tudi 5 brejih simodolskih junic, ki jih je družba kupila po naročilu za nekatere zgledne živinorejce in ki stanejo po 800 do 900 kron.

C. kr. kmetijska družba kranjska.

Št. 19.810.

R a z g l a s.

Na podstavi deželnega zakona z dne 18. februarja 1885 (dež. zak. št. 13.) se stem splošno naznanja, da morajo posestniki žrebcev, ki hočejo v prihodnji spuščalni dobi spuščati svoje žrebce za plemenitev tujih kobil, zglasiti te svoje žrebce

najpozneje do 10. decembra 1904

pri političnem okrajnem oblastvu, v čigar okolišu se nahaja stajališče žrebčevo. Dovoljeno je zglasilo izvršiti pismeno ali ustno; obenem pa je naznaniti ime in priimek, potem stanovališče žrebčevega posestnika, kakor tudi pleme, starost, barvo in stajališče žrebčevo. Za žrebce sploh pod štirim leti in za noriške žrebce pod tremi leti se ne dajejo dopustila za spuščanje.

Kje in kdaj bo izborna komisija zglašene žrebce pregledovala in zanje dajala dopustila, da se ob svojem času na znanje.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 13. oktobra 1904.

R a z g l a s

o prihodnjem tečaju na podkovski šoli v Ljubljani.

Novi šolski tečaj na podkovski šoli c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani se prične dne 1. januarja 1905.

Poleg podkovstva se učenci podkovske šole uče tudi ogledovanja živine in mesa.

Kdor želi priti v podkovsko šolo, naj vloži prošnjo za sprejem in naj ji priloži:

1.) izpisek iz krstne knjige (ali krstni list),

2.) domovinski list,

3.) šolsko spričevalo,

4.) učno spričevalo v dokaz, da se je podkovstva izučil pri kakem kovaškem mojstru,

5.) župnikovo ali županovo spričevalo o poštenem vedenju

Ubožni prosilci, ki se ne morejo šolati ob svojih troških, niti ne morejo pričakovati podpore od svojcev, morejo dobiti po 100 K podpore pri kmetijski družbi. Prosilec za podporo mora svoji prošnji poleg navedenih prilog priložiti še:

6.) ubožni list in

7.) potrdilo, da je bil že 2 leti za kovaškega pomočnika

Prošnje za sprejem v podkovsko šolo naj se do 15. decembra 1904 pošljejo vodstvu podkovske šole v Ljubljani.

Šola bo trajala do konca junija 1905.

Kdor dobro prestane preskušnje, more po postavi iz 1873. l. dobiti patent podkovskega mojstra; brez preskušnje pa sedaj nihče ne more postati podkovski mojster.

Pouk v podkovski šoli je brezplačen; učenci morajo skrbeti le za živež in za stanovanje ter za potrebne šolske knjige. Stanovanje dobodo učenci za majhno plačo v šolskem poslopju.

Učenci naj se oglase vsaj dva dni pred šolskim začetkom v podkovski šoli na Spodnjih Poljanah.

Ker je po slovenskih deželah še vedno premalo v podkovstvu izučenih kovačev in zdravnikov kopitnih boleznih, pa tudi premalo izurjenih živinskih in mesovnih oglednikov, zato naj bi skrbela županstva, da dobode vsaka občina vsaj po enega dobrega kovača in mesovnega oglednika.

Oton pl. Detela,

predsednik c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Dr. Karol vitez Bleiweis-Trsteniški,

začasni vodja podkovske šole.

Naznanilo.

Skušnje na tukajšnji podkovski šoli se bodo vršile dne 29. in 30. decembra t. l., in sicer 29. decembra skušnja iz podkovstva za kovače, ki niso obiskovali podkovske šole, 30. decembra pa za učence podkovske šole iz podkovstva in ogledovanja klavne živine in mesa. Kovači, ki hočejo delati to skušnjo, naj se oglase pri podpisanem vodstvu do 15. decembra t. l.

Vodstvo podkovske šole v Ljubljani,

dne 30. oktobra 1903.

Dr. Karol vitez Bleiweis-Trsteniški.

Listnica uredništva.

J. Ž. v S. Glede turnske ure Vam drugega ne moremo svetovati, kakor da složno postopate z župnijskim uradom.

E. Z. v R. Stroškovnik dajte pregledati od sodišča, oziroma tožite na položitev računa.

J. S. v P. Če je občinski odbor kaj sklenil in je župan, za izvršitev tega ukrepa založil svoj denar, potem ima on vsekako pravico, od občine zahtevati povračilo svojih stroškov. Da je sedaj drug občinski odbor in drug župan, to vse zadeve prav nič ne izpremeni.